

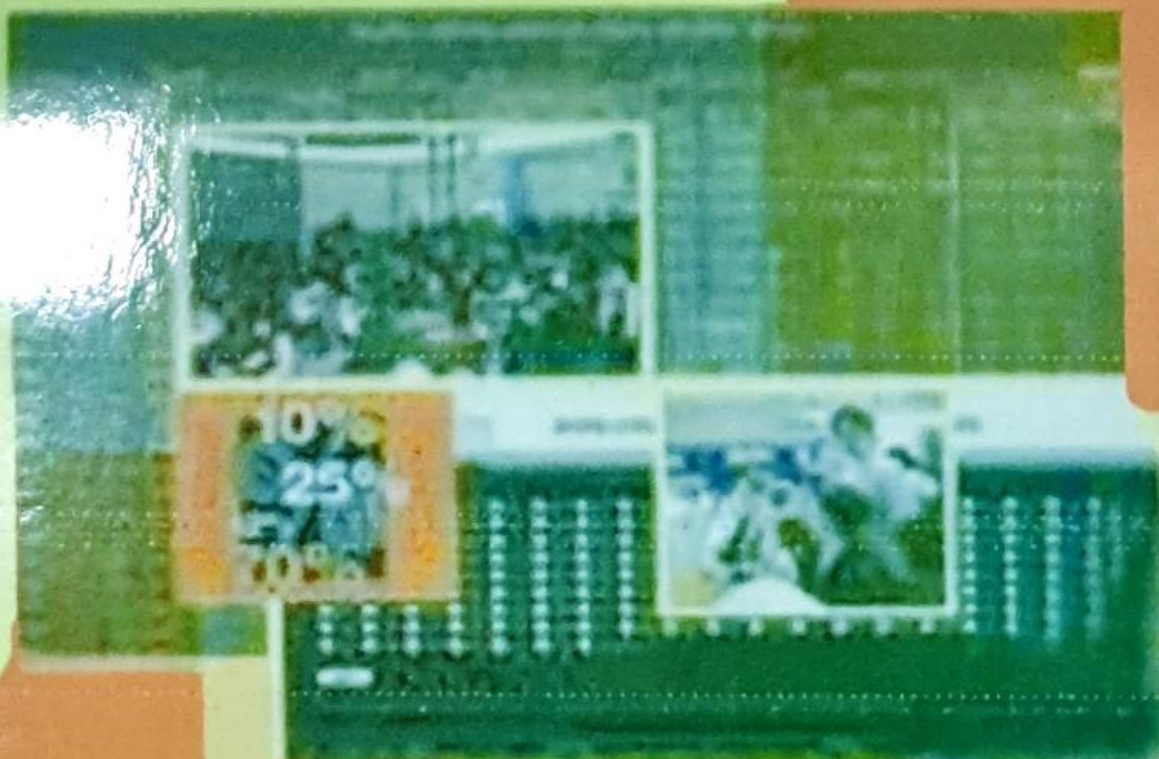

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN
KHOA ĐẦU TƯ

Chủ biên: TS. Phạm Văn Hùng

Giáo trình

THỊ TRƯỜNG VỐN

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN
KHOA ĐẦU TƯ

CHỦ BIÊN: TS. PHẠM VĂN HÙNG

Giáo trình

THỊ TRƯỜNG VỐN

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN

LỜI MỞ ĐẦU

Thị trường vốn nói chung và thị trường chứng khoán nói riêng đóng vai trò quan trọng trong nền kinh tế thị trường. Thị trường vốn không chỉ là kênh huy động và điều tiết vốn đầu tư có hiệu quả mà còn là một thể chế đầu tư hữu hiệu bậc cao của kinh tế thị trường. Ngày nay, các sinh viên kinh tế ngoài các kiến thức chung được trang bị từ các trường đại học, thì những hiểu biết căn bản về thị trường vốn và đầu tư trên thị trường vốn là rất cần thiết để giúp họ từng bước tiếp cận và tham gia thị trường vốn, thị trường chứng khoán ở nhiều mức độ khác nhau.

Để góp phần vào việc trang bị kiến thức về thị trường vốn cho sinh viên chuyên ngành, giáo trình này sẽ tập trung vào những kiến thức căn bản nhất về thị trường vốn: khái niệm, cơ cấu tổ chức, nguyên tắc hoạt động, các công cụ đầu tư trên thị trường, các phương thức huy động và tài trợ đầu tư qua thị trường vốn, các phương thức giao dịch và hệ thống giao dịch trên thị trường tập trung, nội dung của phân tích đầu tư chứng khoán và ra quyết định đầu tư, tìm hiểu về danh mục đầu tư chứng khoán, tổ chức và cơ chế vận hành quỹ đầu tư chứng khoán. Đây sẽ là những kiến thức cơ sở về môn học để sinh viên có thể tiếp cận thị trường với mức độ sâu hơn và trình độ cao hơn.

Nội dung của giáo trình này bao gồm 8 chương:

Chương I: Tổng quan về thị trường vốn

Chương II: Huy động vốn trên thị trường chứng khoán

Chương III: Hoạt động thuê mua

Chương IV: Đầu tư trên thị trường chứng khoán thứ cấp

Chương V: Phân tích đầu tư chứng khoán

Chương VI: Rủi ro trong đầu tư chứng khoán

Chương VII: Quyền chọn và giao dịch tương lai

Chương VIII: Quỹ đầu tư chứng khoán

Giáo trình thị trường vốn được biên soạn bởi tập thể tác giả do TS. Phạm Văn Hùng làm chủ biên. Thạc sĩ Phan Thu Hiền tham gia viết chương II, PGS.TS Từ Quang Phương tham gia viết chương III, Thạc sĩ Nguyễn Ái Liên tham gia viết chương IV và PGS.TS Nguyễn Bạch Nguyệt tham gia viết chương VIII.

Giáo trình Thị Trường Vốn được sử dụng làm tài liệu giảng dạy cho sinh viên chuyên ngành Kinh Tế Đầu tư hệ đại học và sau đại học. Giáo trình này cũng có thể sử dụng làm tài liệu nghiên cứu, tham khảo cho các giáo viên giảng dạy các chuyên ngành kinh tế, cán bộ quản lý kinh tế và quản trị doanh nghiệp ở các cơ quan quản lý và kinh doanh.

Bộ môn Kinh tế Đầu tư mong muốn và chân thành cảm ơn sự góp ý, bổ sung của các nhà khoa học và bạn đọc để giáo trình được hoàn thiện hơn.

Bộ môn Kinh tế Đầu tư

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU.....	3
CHƯƠNG I: TỔNG QUAN VỀ THỊ TRƯỜNG VỐN	11
I. KHÁI NIỆM VÀ CÁC HÌNH THÁI BIỂU HIỆN CỦA THỊ TRƯỜNG VỐN	11
1. Khái niệm:	11
2. Lịch sử ra đời của thị trường vốn:.....	13
3. Các hình thái thể hiện chủ yếu của thị trường vốn:	14
II. VAI TRÒ CỦA THỊ TRƯỜNG VỐN ĐỐI VỚI ĐẦU TƯ VÀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ:	16
1. Tập trung và tích tụ vốn đầu tư cho đơn vị phát hành và cho nền kinh tế:	16
2. Tạo lập cơ chế đầu tư thúc đẩy quá trình sử dụng vốn có hiệu quả:.....	18
3. Thu hút vốn đầu tư nước ngoài:	19
4. Tạo điều kiện cho công chúng đa dạng hoá và mở rộng cơ hội đầu tư:.....	20
5. Một số vai trò khác:	20
III. MỘT SỐ LOẠI CÔNG CỤ ĐẦU TƯ CHỦ YẾU TRÊN THỊ TRƯỜNG VỐN:	21
1. Cổ phiếu (Stock)	21
2. Trái phiếu (Bond):.....	25
3. Chứng khoán có thể chuyển đổi (Convertible securities):	29
4. Chứng khoán phái sinh (Derivatives):.....	31
IV. CÁC CHỦ THỂ THAM GIA THỊ TRƯỜNG:.....	36
1. Tổ chức phát hành.....	36
2. Nhà đầu tư:	37
3. Công ty chứng khoán:.....	38
4. Cơ quan quản lý nhà nước về chứng khoán và thị trường chứng khoán: ...	41
5. Các chủ thể khác:	42
V. CƠ CHẾ QUẢN LÝ VÀ GIÁM SÁT THỊ TRƯỜNG VỐN:.....	43
CHƯƠNG II: HUY ĐỘNG VỐN QUA THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN	49
I. BẢN CHẤT VÀ CHỨC NĂNG HUY ĐỘNG VỐN CỦA THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN SƠ CẤP:.....	49
1. Bản chất của huy động vốn qua thị trường chứng khoán:	49
2. Chức năng của thị trường chứng khoán sơ cấp:	49
II. PHÁT HÀNH CHỨNG KHOÁN.....	50
1. Phát hành riêng lẻ (Private Placement).....	50
2. Phát hành chứng khoán ra công chúng (public offering)	51
3. Lợi ích của phát hành chứng khoán ra công chúng	52
4. Điều kiện phát hành chứng khoán lần đầu ra công chúng	56
5. Thủ tục phát hành lần đầu chứng khoán ra công chúng	58
III. BẢO LÃNH PHÁT HÀNH CHỨNG KHOÁN	62
1. Khái niệm	62

2. Các phương thức bảo lãnh phát hành.....	63
3. Chủ thể tham gia đợt bảo lãnh phát hành:	64
IV. BẢN CÁO BẠCH TRONG PHÁT HÀNH CHỨNG KHOÁN RA CÔNG	
CHỨNG:	69
1. Khái niệm và sự cần thiết của bản cáo bạch.....	69
2. Kết cấu, nội dung và cách thức đọc bản cáo bạch	71
V. PHÁT HÀNH TRÁI PHIẾU CHÍNH PHỦ.....	75
1. Phát hành trái phiếu trong nước	75
2. Phát hành trái phiếu quốc tế	79
CHƯƠNG III: HOẠT ĐỘNG THUÊ MUA (LEASING).....	100
I. KHÁI NIỆM VÀ VAI TRÒ CỦA HOẠT ĐỘNG THUÊ MUA:	100
1. Khái niệm:	100
2. Vai trò của hoạt động thuê mua:.....	102
II. CÁC ĐẶC TRƯNG CỦA GIAO DỊCH THUÊ THUẦN:	106
1. Các đặc trưng của giao dịch thuê thuần:.....	106
2. Phân biệt sự khác nhau giữa thuê thuần và thuê vận hành	108
III. CÁC LOẠI HỢP ĐỒNG THUÊ MUA CHỦ YẾU	110
1. Hợp đồng thuê mua tài trợ trực tiếp (direct lease)	110
2. Hợp đồng thuê mua liên kết (syndicate lease).....	111
3. Hợp đồng thuê mua bắc cầu (leveraged lease).....	111
4. Hợp đồng bán và tái thuê (sale and leaseback arrangement)	112
5. Hợp đồng thuê mua giáp lưng (under lease contract).....	113
6. Hợp đồng thuê mua trả góp (lease-purchase arrangement).....	114
IV. QUY TRÌNH THỰC HIỆN GIAO DỊCH THUÊ MUA VÀ QUYẾT ĐỊNH	
THUÊ MUA DỰA TRÊN CÁC CHỈ TIÊU NPV VÀ IRR:	115
1. Quy trình thực hiện giao dịch thuê mua:	115
2. Lựa chọn quyết định thuê mua theo các chỉ tiêu NPV và IRR	123
3. Các yếu tố ảnh hưởng đến giá thuê trong giao dịch thuê mua	125
CHƯƠNG IV: ĐẦU TƯ TRÊN THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN THỦ	
CẤP	127
I. SỞ GIAO DỊCH CHỨNG KHOÁN (STOCK EXCHANGE).....	127
1. Khái niệm	127
2. Quyền và nhiệm vụ của Sở giao dịch chứng khoán	129
3. Thành viên giao dịch tại Sở giao dịch chứng khoán.....	130
4. Niêm yết chứng khoán.....	133
5. Nguyên tắc hoạt động của Sở giao dịch chứng khoán.....	137
6. Cơ cấu tổ chức của Sở giao dịch chứng khoán	138
II. GIAO DỊCH MUA BÁN CHỨNG KHOÁN TRÊN THỊ TRƯỜNG TẬP	
TRUNG:.....	142
1. Lựa chọn nhà môi giới.....	142
2. Mở tài khoản:	143
3. Đặt lệnh:.....	153
4. Định giá trên Sở giao dịch:	156
5. Chăm sóc các khoản đầu tư :	160

6. Một số chú ý:.....	161
III. MỘT SỐ GIAO DỊCH ĐẶC BIỆT:	163
1. Giao dịch khối	163
2. Giao dịch lô lẻ	164
3. Giao dịch chứng khoán không có cổ tức	164
4. Giao dịch không hưởng quyền mua cổ phiếu mới.....	165
5. Giao dịch chứng khoán ngân quỹ	165
6. Giao dịch ký quỹ	166
7. Bán khống (short sale).....	167
8. Chia tách, gộp cổ phiếu:	168
IV. THỊ TRƯỜNG OTC (OVER-THE- COUNTER):.....	172
V. HỆ THỐNG ĐĂNG KÝ, LƯU KÝ, BÙ TRỪ VÀ THANH TOÁN CHỨNG KHOÁN	175
1. Sự cần thiết phải tồn tại hệ thống đăng ký, lưu ký, bù trừ và thanh toán chứng khoán:	175
2. Đăng ký chứng khoán:.....	177
3. Lưu ký chứng khoán	178
4. Bù trừ chứng khoán và tiền	180
5. Thanh toán chứng khoán và tiền	181
CHƯƠNG V: PHÂN TÍCH ĐẦU TƯ CHỨNG KHOÁN	185
I. PHÂN TÍCH CƠ BẢN (FUNDAMENTAL ANALYSIS):.....	185
1. Khái niệm	185
2. Phân tích tình hình kinh tế vĩ mô:	185
3. Phân tích tài chính đơn vị phát hành:.....	191
4. Định giá chứng khoán:	213
II. PHÂN TÍCH KỸ THUẬT (TECHNICAL ANALYSIS):.....	214
1. Khái niệm:	214
2. Một số giả thuyết của phân tích kỹ thuật:.....	215
3. Một số lý thuyết phân tích kỹ thuật:	215
4. Một số chỉ báo của thị trường chứng khoán:.....	218
5. Phương pháp đồ thị:.....	230
III. HỆ THỐNG THÔNG TIN CỦA THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN:	232
1. Thông tin từ tổ chức niêm yết:	232
2. Thông tin từ tổ chức trung gian (kinh doanh hoặc tư vấn về chứng khoán)	233
3. Thông tin từ thị trường giao dịch thứ cấp:.....	233
4. Thông tin từ cơ quan quản lý:	234
5. Thông tin về chứng khoán trên phương tiện thông tin đại chúng.....	234
6. Giá tham chiếu trong những ngày đặc biệt:	236
CHƯƠNG VI: RỦI RO TRONG ĐẦU TƯ CHỨNG KHOÁN	245
I. RỦI RO TRONG ĐẦU TƯ CHỨNG KHOÁN:	245
1. Khái niệm:	245
2. Lượng hoá rủi ro:	247
3. Lựa chọn chứng khoán trong trường hợp có tính đến yếu tố rủi ro:.....	251

II. MÔ HÌNH ĐỊNH GIÁ TÀI SẢN VỐN (CAPITAL ASSET PRICING MODEL):	254
1. Giả thiết của mô hình:	254
2. Nội dung của mô hình định giá tài sản vốn:	254
CHƯƠNG VII: QUYỀN CHỌN VÀ GIAO DỊCH TƯƠNG LAI.....	257
I. QUYỀN CHỌN (OPTIONS):	257
1. Đặc điểm và lợi ích của quyền chọn:	257
2. Phân loại quyền chọn:	259
3. Các vị thế của quyền chọn và chứng khoán cơ sở:	261
4. Cơ chế hoạt động của quyền chọn:	263
5. Các nhân tố ảnh hưởng đến giá phí quyền chọn:	266
II. GIAO DỊCH TƯƠNG LAI (FUTURES):	268
1. Các quy định cụ thể về hợp đồng tương lai:	270
2. Cơ chế thực hiện giao dịch tương lai:	271
3. Sự khác nhau giữa hợp đồng tương lai và quyền chọn:	274
CHƯƠNG VIII: QUỸ ĐẦU TƯ CHỨNG KHOÁN.....	276
I. KHÁI NIỆM VÀ SỰ CẦN THIẾT CỦA QUỸ ĐẦU TƯ TRÊN THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN:	276
1. Khái niệm	276
2. Sự cần thiết của quỹ đầu tư trên thị trường chứng khoán:	276
II. PHÂN LOẠI QUỸ ĐẦU TƯ CHỨNG KHOÁN:	279
1. Phân loại theo đối tượng đầu tư	279
2. Phân loại theo chiến lược đầu tư	282
3. Phân loại theo cơ chế quản lý quỹ.....	282
4. Theo nguồn vốn huy động:	284
5. Theo tính chất của việc huy động vốn	285
III. CHIẾN LƯỢC ĐẦU TƯ VÀ CƠ CHẾ QUẢN LÝ QUỸ ĐẦU TƯ CHỨNG KHOÁN:	286
1. Chiến lược đầu tư chứng khoán:	286
2. Cơ chế quản lý quỹ đầu tư chứng khoán:	289
3. Công ty đầu tư chứng khoán:	300
IV. ĐỊNH GIÁ CHỨNG CHỈ ĐẦU TƯ VÀ ĐÁNH GIÁ DANH MỤC ĐẦU TƯ CHỨNG KHOÁN:	302
1. Xác định giá trị chứng chỉ quỹ đầu tư:	302
2. Phân tích danh mục đầu tư chứng khoán:	304
100 BÀI TẬP TRẮC NGHIỆM.....	309